

Warszawa 28.01.2016 r.

STANOWISKO ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ZAANGAŻOWANYCH W DZIAŁANIA NA RZECZ DOBREGO STANU WÓD W SPRAWIE POLITYKI WODNEJ I ZMIAN DO USTAWY PRAWO WODNE

Przedstawiciele organizacji pozarządowych zaangażowanych w działania na rzecz dobrego stanu wód w Polsce są mocno zaniepokojeni ich stanem.

Organizacje uznały, że przyczyną złego stanu wód i ekosystemów związanych z wodą jest wadliwa polityka wodna prowadzona przez kolejne Rządy RP – co najmniej od chwili opublikowania Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/UE w sprawie europejskiej polityki wodnej. Efektem tych zaniedbań są wystąpienia Komisji Europejskiej nie tylko do Rządu RP ale także do unijnego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie naruszenia przez Polskę przepisów Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/UE i Dyrektywy Azotanowej 91/676/EWG.

Organizacje stwierdzają, że realizowanie niewłaściwej gospodarki wodami w Polsce doprowadziło do trudnych do odwrócenia zmian systemowych, w szczególności:

1. Niedostatecznej ochrony i wadliwej eksploatacji wód podziemnych, które są ostatnią, strategiczną rezerwą wody pitnej w Polsce.
2. Wzrostu zanieczyszczenia wód:
 - 2.1. Zanieczyszczone wody w rzekach powodują nie tylko straty w ekosystemach wodnych, ale są przyczyną strat w gospodarce. Są to straty w infrastrukturze, przemyśle, gospodarce komunalnej oraz straty społeczne i straty w środowisku naturalnym wywoływane przez zanieczyszczoną wodę.
 - 2.2. Mimo, że zanieczyszczona woda jest przyczyną tak poważnych strat w Polsce nie prowadzi się całościowych badań nad jej wpływem na kondycję zdrowotną społeczeństwa i gospodarkę. Nie tylko nie możemy dostatecznie wiarygodnie określić skali tych zjawisk (szacunki są dokonywane przez analogię do badań zagranicznych), ale nie znamy trendów ich zmian, nie mówiąc o przeciwdziałaniach.
3. Degradacji na masową skalę ekosystemów wodnych, a zwłaszcza rzek i potoków wskutek realizacji przedsięwzięć hydrotechnicznych i melioracyjnych, pozbawionych uzasadnienia ekonomicznego, prowadzonych z zastosowaniem szkodliwych dla środowiska, przestarzałych rozwiązań technicznych. Prace regulacyjne doprowadziły do kanalizacji większości polskich

rzek, bądź do tworzenia z nich stawów przepływowych. Z około 75 000 km rzek, zaledwie 14 000 km jest w stanie naturalnym (dane GUS).

4. Pomijania rozwiązań pozainwestycyjnych, takich jak: mała retencja, tworzenie oczek śródpolnych, wykorzystanie starorzeczy, czy tworzenie kanałów ulgi, które to z jednej strony zmniejszają falę powodziową, a z drugiej strony zapobiegają zjawisku suszy.

W wyniku przeprowadzonej dyskusji organizacje uznały za niezbędne podjęcie następujących działań:

I. ZARZĄDZANIE WODAMI:

- a. Należy doprowadzić do prawnego uznania wody, podobnie, jak ziemi i lasów, za dobro narodowe, które należy chronić w pierwszej kolejności jako zasób strategiczny dla Polski. Deklaracja ta powinna mieć zapis podobny do zapisu w preambule RDW.
- b. Należy w trybie pilnym dokonać zmiany zapisu art. 11 Ustawy z dnia 4 września 1997 (tekst jednolity Dz. U. 2007 Nr 65 poz. 437) o działach administracji rządowej w taki sposób, aby oddawał ducha i literę nowoczesnej polityki wodnej.
- c. Należy w trybie pilnym opracować i uchwalić ustawę o polityce wodnej zgodną duchem i literą Dyrektywy 2000/60/UE.
- d. Należy w trybie pilnym opracować i uchwalić ustawę o polityce zwalczania stanów nadzwyczajnych wywoływanych przez wodę zgodną z duchem i literą Dyrektywy 2007/60/UE, która będzie w sposób kompleksowy regulowała działania prowadzące do redukcji strat wywoływanych przez żywioł wodny.
- e. Należy dokonać reformy struktur gospodarki wodnej w taki sposób, aby ukonstytuować hierarchiczną trójszczeblową strukturę Jednostek Organizacyjnych Gospodarki Wodą (JOGW) odpowiadającą zlewniom polskich wód. Dyrektorzy (JOGW) byłiby odpowiedzialni ponad podziałami administracyjnymi za stan wód powierzchniowych i podziemnych oraz ekosystemów związanych z wodą na podlegających im obszarach, odpowiadających zlewniom. Rekomenduje się likwidację ZMiUW-ów, tak, aby wszystkie wody miały jednego administratora.
- f. Aby można było egzekwować odpowiedzialność za stan zasobów, dyrektorzy JOGW muszą mieć stworzone warunki prawne, organizacyjne i finansowe do realizacji nałożonych na nich zadań. Szczególnie ważna jest zmiana systemu finansowania gospodarki wodnej zgodnej z wymogami Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/UE (art. 9), która nakładała na kraje członkowskie wdrożenie zasady „zwrotu kosztów usług wodnych” do roku 2010, a którego kolejne rządy nie przygotowały.

- g. JOGW będą z natury rzeczy monopolistami na obszarze swojego działania. Dlatego muszą działać pod nadzorem rad wyposażonych w kompetencje decyzyjne określone prawem.
- h. Prawo powinno gwarantować obowiązek konsultacji z organizacjami przyrodniczymi wszystkich działań mogących mieć istotny wpływ na stan wód, stan ilościowy i stan siedlisk związanych z wodami oraz stan jakościowy zasobów wodnych (np. kanalizacja, inwestycje drogowe, regulacja i utrzymanie rzek, melioracja, górnictwo etc.).

II. DZIAŁANIA OCHRONNE:

- a. Ochrona wód i środowisk związanych z wodami powinna mieć priorytet, a status ochrony wód zostać uznany za ważniejszy niż eksploatacja złóż kopalin.
- b. Prawo powinno skutecznie gwarantować ochronę obszarów zasilania wód podziemnych poprzez ograniczenia w stosowaniu nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin, a także ograniczenia składowania substancji mogących zanieczyścić wody podziemne na obszarach podatnych na migrację tych zanieczyszczeń do wód podziemnych. Celem gospodarowania wodami powinno być zachowanie, bądź przywrócenie ich dobrego stanu chemicznego i ekologicznego oraz niezagrożonego dostępu do dobrej jakości wody dla mieszkańców naszego kraju.
- c. Prawo powinno gwarantować możliwość lokalnego rozwiązywania problemów dotyczących oczyszczania ścieków, poprzez wprowadzanie efektywnych systemów przydomowych oczyszczalni w miejscach, gdzie budowa systemu kanalizacji jest nieefektywna kosztowo i nieuzasadniona ekonomicznie.
- d. Ustawa winna gwarantować uwzględnienie przy ocenie stanu jakościowego Jednolitych Części Wód Powierzchniowych również jakości osadów dennych i zawiesin.
- e. Korzystający z wody w sposób przemysłowy powinni być zobowiązani do poboru wody poniżej spustu oczyszczonych ścieków z własnego zakładu.
- f. Rekomenduje się wpisanie narzędzi wsparcia finansowego dla rolników w zakresie:
 - a. właściwego zagospodarowania odchodów zwierzęcych,
 - b. dopłat kompensacyjnych za przyjmowanie wód powodziowych na terenach zalewowych użytkowanych rolniczo,
 - c. odtwarzania oczek wodnych i innych naturalnych zbiorników retencyjnych oraz uwzględnienie zapisów dających dodatkowe korzyści rolnikom, którzy magazynują wodę w glebie.

Organizacje pozarządowe liczą, że władze Polski uchwalą prawo gwarantujące swoim obywatelom dostęp do podstawowego zasobu naturalnego, jakim jest czysta woda oraz zapewniające dobry stan ekosystemów wodnych oraz ekosystemów zależnych od wód.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE:

- Polski Klub Ekologiczny
- EkoUnia
- Klub Gaja
- Kujawsko Pomorskie Stowarzyszenie Rolników EKOŁAN
- Związek Rolników Ekologicznych BIOPOLSKA
- Fundacja Nasza Ziemia
- Fundacja im. Stanisława Karłowskiego
- Federacja Zielonych GAJA
- Strefa Zieleni
- Zielone Wiadomości
- Towarzystwo na rzecz Ziemi TNZ
- Zielony Instytut

Mając świadomość roli, jaką odgrywa woda niezbędnej jakości w życiu wszystkich istot żywych zobowiązują Zarząd Główny Stowarzyszenia Polski Klub Ekologiczny do przedstawienia niniejszej uchwały najwyższym władzom w Państwie:

- Prezydentowi RP
- Marszałkowi Sejmu RP
- Przewodniczącemu Komisji Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Sejmu RP
- Marszałkowi Senatu RP
- Przewodniczącemu Komisji Środowiska Senatu RP
- Premierowi RP
- Ministrowi Środowiska.

POLSKI KLUB EKOLOGICZNY

mgr inż. Maria Staniszevska
SKARBNIK

POLSKI KLUB EKOLOGICZNY

mgr Danuta Pajak - Bener
PREZES